

Bài phát biểu của Giám đốc Điều hành Cơ quan Đối ngoại EU David O'Sullivan

'Các Ưu tiên của EU tại châu Á'

Thưa các vị khách quý:

Thưa các quý bà và quý ông:

Tôi thực sự vui mừng được gặp gỡ và nói chuyện với các bạn về các ưu tiên của EU tại châu Á.

1. Trước khi vào việc đó, tôi muốn bắt đầu bằng việc nói về bối cảnh rộng hơn. Chúng tôi nhận thức về các xu hướng ở trong và xung quanh khu vực như thế nào và nó ảnh hưởng như thế nào đối với các lựa chọn chính sách của chúng tôi.

Điểm khởi đầu cho bất cứ thảo luận nào dạng này là một sự công nhận rằng sự trỗi dậy, hay tái trỗi dậy tốt hơn của châu Á là một trong những xu hướng lớn định hình cho thế giới chúng ta. Châu Á là cái nôi của những nền kinh tế tăng trưởng nhanh nhất; nó đang trải nghiệm các động lực chính trị thay đổi nhanh chóng và như một điều tất yếu, tầm ảnh hưởng và tác động toàn cầu của nó đang lên.

Như Việt Nam biết rõ, khu vực này có đầy năng lượng và tự tin, trong cả một thập kỉ và nhiều hơn nữa đã cho ra đời những con số thống kê càng ngày càng ấn tượng về tăng trưởng, thương mại, đầu tư, khoa học và công nghệ.... Các bạn đều biết rõ danh mục này. Động lực then chốt đằng sau những điều này là càng ngày càng có nhiều người châu Á có khả năng thỏa mãn ước nguyện của mình: định hình cho cuộc sống của chính mình. Hình hài đang lên và thay đổi của châu Á là một sự phát triển có hệ thống. Nó thực sự đang thay đổi thế giới của chúng ta.

Nhưng điều ngạc nhiên ở châu Á là hai sự thật song song: Châu Á có đặc điểm là nền kinh tế được hội nhập sâu (về phương diện sản xuất và chuỗi cung cấp) nhưng lại đang có những căng thẳng về chính trị và an ninh đẳng gia tăng. Về điều này, chúng ta nên nhớ là còn thiếu vắng một bộ quy tắc, nghi thức và thể chế được chấp nhận và mạnh mẽ để kiểm soát những căng thẳng đang lên này. Chủ nghĩa dân tộc đang lên ở mọi nơi. Tương tự như vậy là thương mại vũ khí. Mọi người đang thủ thế. Và chưa có một bộ quy tắc chung và mạnh để kiểm soát những thách thức chính trị và an ninh này.

2. Tất cả điều này trực tiếp ảnh hưởng đến lợi ích của châu Âu. Về mặt kinh tế, thông qua các mối quan hệ thương mại và đầu tư của chúng tôi. Như các bạn đã biết, EU là thị trường và đối tác thương mại lớn nhất thế giới. Những gì ít người biết được rằng châu Á đã vượt qua NAFTA để trở thành đối tác thương mại chính của EU, chiếm một phần ba tổng số thương mại và con số này tiếp tục tăng. Về đầu tư, được cho là một chỉ báo tốt hơn về sức khỏe và tầm quan trọng của một mối quan hệ kinh tế, hơn 26 % đầu tư ra nước ngoài của EU đang đến châu Á trong khi đầu tư trong khối đang tăng nhanh.

Vì vậy, châu Á quan trọng đối với châu Âu - và sẽ là như vậy thậm chí quan trọng hơn trong tương lai. Chúng ta biết rằng sự phục hồi ở nội khối phụ thuộc vào khả năng khai thác phát triển và mở rộng thị trường mới trong đó có nhiều ở châu Á.

Nhưng châu Á cũng quan trọng đối với châu Âu về chính trị và an ninh : chúng tôi có 4 "đối tác chiến lược" quan trọng nhất của chúng tôi trong khu vực; sự tham gia của các đối tác lớn nhất ở châu Á sẽ là cần thiết nếu chúng ta muốn giải quyết những thách thức toàn cầu như biến đổi khí hậu; vi phạm bản quyền , không phổ biến, tự do hàng hải ở Biển Đông với 50% khối lượng thương mại thế giới đi qua, tất cả những vấn đề và thách thức này ảnh hưởng đến lợi ích của EU.

3 . Vì vậy, không ngoa mà nói rằng EU đang tăng can dự của mình trong và với châu Á. Sự thật là châu Âu cũng quan trọng đối với châu Á. Tăng trưởng trong tương lai của châu Á phụ thuộc vào tiếp cận thị trường của chúng tôi . Tăng trưởng đang trở lại châu Âu và EU vẫn là nền kinh tế lớn nhất thế giới , với GDP bình quân đầu người là € 25 000 cho 500 triệu người tiêu dùng . Đại diện cho một nền kinh tế 12,6 nghìn tỉ € . EU và các nước thành viên của nó cũng vẫn là nhà tài trợ lớn nhất viện trợ phát triển chính thức với khoảng 53 tỉ € mỗi năm. Vì châu Á có một bộ phận người nghèo nhất và dễ bị tổn thương nhất, tầm quan trọng lâu dài của châu Âu như một đối tác phát triển rõ ràng bao gồm cả người dân ở đây, tại Việt Nam.

Bây giờ, sự thật là EU không có một vai trò hàng đầu trong các vấn đề thời sự , vấn đề an ninh cứng, vì sự vắng mặt của quân sự hoặc các căn cứ lớn trong khu vực. Nhưng theo một cách nào đó có lẽ cũng là một điều hay. Khu vực có lẽ không cần một đối tác an ninh mạnh nữa ; giá trị gia tăng của chúng tôi là khác nhau. Chúng tôi được coi là tham gia nhưng không đe dọa; hoạt động nhưng không có một ý đồ địa chính trị. Có lẽ giá trị lớn nhất của EU là hành động như một quán quân có nguyên tắc, dựa trên nền an ninh có luật lệ và hợp tác. Ngược lại với tất cả lỗi lầm của mình - và có rất nhiều - EU vẫn được nhiều người coi là một mô hình cho sự hòa giải và hội nhập khu vực.

Tôi cũng nghĩ rằng EU có các chiến lược sáng tạo, và tích hợp về các vấn đề an ninh mới đang ngày càng thống trị chương trình nghị sự quốc tế. Cách chúng tôi hoạt động trong nội bộ và thể hiện ra bên ngoài có lẽ không phải là rất quyến rũ ; hùng biện của chúng tôi hiếm khi khuấy động, chúng tôi không tạo sốc và sợ hãi . Nhưng đó cũng là một điểm.

Chúng tôi làm những việc mà người khác đôi khi thấy khó khăn. Và chúng tôi làm những việc theo một cách khác - vai trò của chúng tôi không phải là trở thành một siêu quyền lực mà là một siêu đối tác . Trước khi các chiến lược toàn diện hoặc ba Ds (quốc phòng, ngoại giao , phát triển) trở nên thời thượng, EU đã làm việc đó. Lấy cách tiếp cận của chúng tôi trong lĩnh vực cướp biển nơi mà chúng tôi không chỉ có một hoạt động hải quân rất thành công, Atalanta , mà đang hoạt động cả trong và ngoài đất liền với đào tạo, nâng cao năng lực , cải cách tư pháp , làm việc với các đối tác trong khu vực. Vì vậy, tựu chung các giải pháp tích hợp dạng này hình thành một phần của cam kết của chúng tôi với và ở châu Á. Làm khác; giải quyết những thách thức an ninh theo cách hiện đại.

4 . Nếu đây là bối cảnh lớn hơn và lực đẩy tổng thể của sự tham gia của EU, cho phép tôi lướt qua các ưu tiên và kế hoạch hiện nay và có rất nhiều trong những tháng tới:

- Trước hết, trong hai năm tới EU sẽ dành quyền lãnh đạo ASEM. Chúng tôi đặc biệt mong muốn đăng cai Hội nghị Cấp cao ASEM lần thứ 10 tại Milan vào ngày 16-17 tháng Mười. Chủ đề của Hội nghị thượng đỉnh là " Quan hệ đối tác có trách nhiệm cho tăng trưởng và an ninh " , phản ánh phạm vi mở rộng của mối quan hệ EU- châu Á. Hội nghị sẽ cung cấp một cơ hội quan trọng để chuyển tải một thông điệp mạnh mẽ về cam kết với châu Á và nhấn mạnh sự quan tâm của chúng tôi để được coi như một đối tác mang tính xây dựng và đáng tin cậy trong các cấu trúc khu vực đang tiến triển. Chúng ta nên đưa ra một chương trình nghị sự thực chất và ý nghĩa. Trong nhiều khía cạnh , người châu Á có thể xem kết quả của Hội nghị thượng đỉnh này như là một thử nghiệm của tham vọng của EU về đóng vai trò tích cực hơn ở châu Á.

- Thứ hai, chúng tôi đang nỗ lực để mở rộng quy mô và chuyển hướng quan hệ đối tác của chúng tôi với các nước ASEAN - và chúng tôi làm như vậy trong việc hợp tác chặt chẽ với Việt Nam-điều phối viên quốc gia trong quan hệ của ASEAN với EU. Chúng ta nên tổ chức vào năm nay, Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao EU-ASEAN lần thứ 20 . Cuộc họp cần củng cố đà phát triển trong mối quan hệ khá độc đáo mà chúng ta đã có thể xây dựng. Chúng tôi muốn một ASEAN vững mạnh , đoàn kết và tự tin. Đây là thông điệp chúng tôi đã chuyển tải gần đây cho các thành viên của Ủy ban Điều phối ASEAN về Kết nối ASEAN và CPR trong chuyến thăm gần đây của họ đến Brussels . Chuyến thăm rất thành công này khẳng định mức độ mà chúng ta có thể học hỏi lẫn nhau và sự phù hợp của việc EU chia sẻ kinh nghiệm của mình với các Mạng lưới xuyên châu Âu , thị trường chung , quan hệ đối tác công-tư, vv.

Chúng tôi tin rằng có một cái gì đó đặc biệt về quan hệ đối tác giữa EU và ASEAN : mặc cho tất cả các sự khác biệt, hội nhập khu vực là DNA chung của chúng ta, cả hai là những tín đồ lớn của chủ nghĩa đa phương . Cả hai biết về tầm quan trọng chiến lược của hội nhập và nhức khó khăn lớn lao của việc làm cho nó có hiệu lực.

ASEAN có nhiều đối tác đối thoại nhưng EU đóng một vai trò độc nhất vì nhiều thập kỷ hội nhập dựa trên luật lệ . Hơn ai hết , chúng tôi chân thành muốn trong ASEAN thành công. Hơn ai hết , chúng tôi có thể giúp họ với việc xây dựng hội nhập khu vực.

Ở cuộc họp cấp Bộ trưởng EU-ASEAN tại Brunei vào năm 2012, chúng tôi đã đồng ý xây dựng một mối quan hệ chính trị hơn, tham vọng hơn . Hãy để tôi đề cập một số ưu tiên chính EU :

- Trong cụm chính trị/an ninh : an ninh hàng hải rõ ràng là một lợi ích chung . Về tình hình ở Biển Đông , EU có quan điểm mang tính nguyên tắc , chúng tôi không không tuyên bố quan điểm về chủ quyền (đá/đảo nào thuộc về ai) nhưng chúng tôi rõ ràng trong việc kêu gọi các giải pháp hòa bình và hợp tác, dựa trên luật pháp quốc tế đặc biệt là UNCLOS. Chúng tôi cũng hy vọng sớm có một thỏa thuận về một quy tắc ứng xử giữa ASEAN và Trung Quốc . Nhưng chúng tôi cũng muốn làm việc theo cách hữu hình và đó là lý do tại sao chúng tôi tổ chức đối thoại cấp cao lần đầu tiên về an ninh hàng hải EU-ASEAN tháng mười một năm ngoái tại Jakarta . Đây là một cuộc họp rất tích cực, nơi mà chúng tôi trao đổi bài học kinh nghiệm về các khía cạnh khác nhau của an ninh hàng hải . Chúng ta nên biến cái này thành sự kiện hằng năm và tập trung các công việc tiếp theo trên một số

lĩnh vực cụ thể ví dụ như an ninh cảng ; giám sát hàng hải và việc quản lý chung các nguồn lực (cá và dầu khí) .

- Ứng phó khủng hoảng và quản lý thiên tai là một lĩnh vực quan trọng mà EU là một ủng hộ viên mạnh mẽ của Trung tâm Hành động Nhân đạo ASEAN (Trung tâm AHA) và các liên kết của nó với các trung tâm quốc gia.

- Hai tuần trước, chúng tôi đã tổ chức một khóa học định hướng về an ninh, quốc phòng dành cho tất cả các thành viên của Diễn đàn khu vực ASEAN nơi mà chúng tôi đã thảo luận làm thế nào chúng ta có thể tăng cường hợp tác về các vấn đề an ninh bao gồm cả với hoạt động quản lý khủng hoảng của EU. Không nhiều người biết rằng EU hôm nay đã triển khai lực lượng hơn 7.000 người trong các hoạt động quân sự và dân sự khác nhau. Chúng tôi đã có một chuyến thăm hiện trường tới Bộ tư lệnh Không lực Tích hợp châu Âu tại Eindhoven để giới thiệu một ví dụ thực tế về sự hợp tác quốc phòng châu Âu.

Ngay bây giờ chúng tôi đang đồng chủ trì với Myanmar Inter Sessional Group của ARF về các biện pháp xây dựng lòng tin và ngoại giao phòng ngừa và chúng tôi đang hợp tác với Brunei để nâng cấp mô-đun đào tạo chuyên về ngoại giao phòng ngừa . Chúng tôi thấy rõ điều này là một phần của nỗ lực của chúng tôi để tăng cường sự tham gia của chúng tôi trong ARF - để làm cho ARF định hướng kết quả hơn – và do đó cũng là đối với các kiến trúc an ninh đang lên.

Ngoài công việc của chúng tôi với các nước ASEAN và ARF chúng tôi tất nhiên cũng rất bận rộn trong việc làm sâu sắc thêm quan hệ song phương của chúng tôi với các nước Đông Nam Á.

Hãy để tôi bắt đầu với Việt Nam : Năm 2012 chúng tôi đã ký Hiệp định Đối tác và Hợp tác , một công cụ hữu ích để nâng cấp và mở rộng mối quan hệ của chúng tôi . Trong khi việc phê chuẩn đang được xúc tiến , chúng tôi đã bắt đầu thực hiện PCA trong các lĩnh vực ưu tiên thỏa thuận : trong môi trường , nhân quyền , an ninh và quản lý khủng hoảng, chỉ xin kể một số ít lĩnh vực như vậy. Chúng tôi sẽ cố gắng hết sức để kết thúc các cuộc đàm phán FTA vào cuối năm nay. Một mục tiêu đầy tham vọng nhưng khả thi.

Indonesia, nền dân chủ có đa số là Hồi giáo lớn nhất , là một đối tác quan trọng trong khu vực và cho thấy ngày càng tăng sự sẵn sàng gánh vác trách nhiệm trong khu vực và chúng tôi đã sẵn sàng để nuôi dưỡng mối quan hệ quan trọng này. Chúng tôi sẽ tiếp tục các cuộc đối thoại về quản lý khủng hoảng với Indonesia và Việt Nam mà chúng tôi khởi động trong năm 2012.

EU sẽ duy trì hỗ trợ cho quá trình chuyển đổi đang diễn ra tại Myanmar / Burma, phát huy kết quả của cuộc họp nhóm công tác EU- Myanmar đầu tiên vào tháng 11 năm 2013 và chuẩn bị cho các cuộc bầu cử hết sức quan trọng trong năm 2015. Chúng tôi tiếp tục tham gia với Thái Lan và Campuchia , nơi mà tình hình chính trị không ổn định hoặc hòa giải sau xung đột mong manh có thể gây chú ý đặc biệt . Thúc đẩy đối thoại liên tín ngưỡng ở miền Nam Thái Lan cũng như các biện pháp xây dựng lòng tin ở miền Nam Philippines và xây dựng cộng đồng tại Đông Timor là một vài ví dụ cụ thể cho các hoạt động của chúng tôi trên thực tế.

- Quản lý quan hệ đối tác chiến lược của chúng tôi - với Trung Quốc , Nhật Bản , Hàn Quốc và Ấn Độ
- sẽ là cực kỳ quan trọng để thúc đẩy không những hợp tác song phương mà còn hợp tác về các vấn đề khu vực và quốc tế. Với Trung Quốc , một ưu tiên quan trọng sẽ là duy trì hợp tác trên cơ sở các chương trình nghị sự năm 2020 đã thống nhất tại Hội nghị thượng đỉnh EU- Trung Quốc vừa qua. Chuyến thăm của Chủ tịch Tập đến các cơ quan của EU (31 tháng 3) , lần đầu tiên của loại hình này , có thể sẽ thiết lập các định hướng cho tương lai quan hệ với EU. Điều này sẽ bao gồm cam kết mạnh mẽ về quản lý chung tranh chấp thương mại trong tương lai, hợp tác mạnh mẽ hơn về những thách thức toàn cầu, đạt được tín hiệu hữu hình của sự tiến bộ về nhân quyền và pháp quyền , và tăng cường sự tham gia của chúng tôi về an ninh và quốc phòng. Chúng tôi cũng nên nhìn vào lợi ích của EU trong đề xuất của Trung Quốc về phát triển hợp tác bên hành lang " Con đường Tơ lụa Mới " .

Đối với Nhật Bản, EU sẽ nỗ lực để kết thúc các cuộc đàm phán Hiệp định đối tác chiến lược , cũng như đàm phán FTA , và tăng cường hợp tác về an ninh và quốc phòng. Vì mục tiêu này , hội nghị thượng đỉnh EU- Nhật Bản với Thủ tướng Abe vào ngày 07 tháng 5 tại Brussels sẽ là một cơ hội quan trọng.

Sự vắng mặt của một cuộc đối thoại cấp cao kiên định và sự thiếu tin tưởng dai dẳng giữa Trung Quốc, Nhật Bản và Hàn Quốc vẫn còn là một vấn đề quan ngại . Chúng tôi sẽ tiếp tục khuyến khích một cuộc đối thoại như vậy để một số liên hệ , đôi khi được vội vàng đưa ra, giữa năm 2014 và 1914 trên phương tiện truyền thông là không đúng trong mọi phương diện. Trong khi chúng tôi phải tiếp tục thực hiện một hành động cân bằng và duy trì khoảng cách đều nhau trong mối quan hệ của chúng tôi với tất cả các đối tác chủ chốt , Nhật Bản cần được khuyến khích kiểm sát một cách cẩn thận những hàm ý của học thuyết quốc phòng mới của mình . EU có một vai trò trong việc khuyến khích Nhật Bản triển khai khả năng của mình ngoài khu vực và với một cách mà nó giúp giải quyết mối quan tâm toàn cầu (ví dụ như chống cướp biển và gìn giữ hòa bình ở châu Phi) .

Có rất nhiều lĩnh vực tham gia của EU và sáng kiến trong và với châu Á mà tôi có thể đề cập đến (Ấn Độ , Afghanistan, Pakistan, Australia và New Zealand, vv hoặc các vấn đề toàn cầu như biến đổi khí hậu hoặc không phổ biến , an ninh mạng) .

Nhưng trên hết tôi muốn để lại với các bạn thông điệp rằng chúng tôi " hiểu" sự nổi lên của châu Á và Thái Bình Dương và chúng tôi dành cho nó vị trí xứng đáng trong chính sách đối ngoại của EU. Như bạn thấy, có rất nhiều đang xảy ra – và còn nhiều điều nữa sẽ đến , với Việt Nam , với ASEAN và khu vực rộng lớn hơn nói chung.

Cảm ơn sự chú ý của các bạn.